

A Fővárosi Ítéltábla a Schiffer és Társai Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. Pálvölgyi Miklós ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Balsai Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. ifj. Balsai István ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen sajtó-helyreigazítás iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. április 15. napján kelt 31.P.20.878/2019/9. számú ítélete ellen az alperes részéről 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest üzemeltető ...-t (címe), hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 20.000 (Húszezer) forint + áfa másodfokú perköltséget, továbbá a Magyar Államnak külön felhívásra 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 5 napon belül tegye közzé a ... internetes oldalon önálló közleményként, valamint a ... napján közzétett „...” című cikk címe alatt külön keretben elhelyezve az alábbiakat:

„Helyreigazítás:

A „...” című cikkünkben valótlanul híreszteltük, hogy felperes neve ... dokumentumot hozott nyilvánosságra.”

Kötelezte az alperes kiadóját az ...-t (címe, cégjegyzékszám: ...), hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperes javára 35.000 forint + áfa perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívására 36.000 forint eljárási illetéket.

Ítéletének indokolásában idézte Magyarország Alaptörvénye IX. cikk (2) és (6) bekezdésében, az Smtv. 4. § (1) bekezdésében, 10. §-ában, 12. § (1) bekezdésében, a Pp. 495. § (1) és (2) bekezdésében, 496. § (1) és (3) bekezdésében, a PK 12. és 14. számú állásfoglalásban írtakat.

Rámutatott arra, hogy a perben - a PK 14. számú állásfoglalásban írtakra is tekintettel - az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a valóságnak megfelel a cikk sérelmezett közlése, ... a cikkben idézett tényállítása, mely szerint a felperes ... dokumentumot hozott nyilvánosságra.

Az alperes nem vitatta, hogy a felperes által nyilvánosságra hozott dokumentum nem volt ..., sem

Az írás ugyanakkor a ... adatok közzétételéről szól, a cikk címe is a „...” közlést tartalmazza. Az írás a felperes által nyilvánosságra hozott adatokkal hozza összefüggésbe, hogy a felperes ... kockázatot jelent és ezzel kapcsolatosan a Központi Nyomozó Főügyészség eljárása folyamatban van.

Az alperes ... az ... adásában elhangzott tényállítását a valóságnak megfelelően közölte. ... nem közszereplő, szakértőként egy közérdeklődésre számot tartó kérdésben tett tényállítást a felperes személyére vonatkozóan, az alperes pedig az ő nyilatkozatát híresztelte anélkül, hogy annak valóságtartalmáról meggyőződött volna.

A perbeli esetben a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatban írtak nem voltak alkalmazhatók, tekintettel arra, hogy az írás nem közéleti szereplő nyilatkozatáról és nem sajtótájékoztatón elhangzottakról tudósít.

A sajtót a sajtóközlemény valóságtartalma tekintetében nem terheli bizonyítási kötelezettség, ha fontos közéleti kérdésekkel kapcsolatos hivatalos sajtótájékoztatóról valóság és szöveghűen tudósít, feltéve, hogy pontosan megjelöli a nyilatkozat valóságtartalmáért felelős tájékoztatást adó személyét, és legalább megkísérli a nyilatkozattal érintett álláspontjának beszerzését (BDT.2010.2308.). A perbeli esetben nem sajtótájékoztatóról tudósított az alperes és nem vitatottan meg sem kísérelte az érintett álláspontjának beszerzését.

A sajtó esetében a valóság bizonyítása, illetve a helyreigazítási kötelezettség alóli mentesülésnek az a feltétele, hogy a harmadik személytől származó kijelentések fontos közéleti problémát érintsenek, a híradás eredeti közlőjének személye megállapítható legyen. Emellett a sajtó akkor tesz eleget az objektív tájékoztatás kötelezettségének, ha az érintett félnek is módot ad arra, hogy a közölt információkról nyilatkozzon, álláspontját kifejtse.

Az adott ügy valótlan tényállításon alapul, az nem érint fontos közéleti problémát, az alperes nem tett eleget továbbá az objektív tájékoztatási kötelezettségének, mert az érintett félnek, a felperesnek nem adott módot arra, hogy a közölt információkra nyilatkozzon, az álláspontját kifejtse. Nem felel meg ezen követelménynek az, hogy a cikk azt közli: „...”.

EJEB határozatokra (Björk Eidsdóttir v. Iceland 46443/09. és Soltész v. Slovakia 11867/09.) hivatkozással arra mutatott rá, hogy az alperes nem a tőle elvárható gondossággal járt el akkor, amikor ... tényállításának valóságáról nem győződött meg, azt ellenőrzés nélkül híresztelte.

Az alperes által hivatkozott, 1589/89. számú EJEB határozat a perbeli esetre nem alkalmazható, mert nem személyiségi jogi perről van szó, jelen per tárgya nem az újságíró elmarasztalása, büntetése, hanem a valóságnak megfelelő tájékoztatás közzététele.

A cikk a címében is a titkosított dokumentumokat említi, a cikk azon a valótlan tényállításon alapul, hogy a felperes ... dokumentumokat hozott nyilvánosságra, ezen állítás valótlanosságát pedig az alperes nem vitatta, annak valóságtartalmát meg sem kísérelte bizonyítani, azaz vagy tudta, hogy a híresztelése valótlan, vagy súlyosan gondatlanul járt el.

Az írás nem csupán a felperes ... kockázat voltát elemzi, hanem a ... vizsgálatot a felperes által nyilvánosságra hozott - valójában nem titkos és nem minősített - adatokkal hozta összefüggésbe,

így a felperest érintően híresztelt valótlan tény semmiképpen nem tekinthető lényegtelen körülménynek, hiszen a cikk éppen ezen alapul.

A per eldöntése szempontjából nem bír jelentőséggel, hogy a cikk megjelenését követően a felperes ... és tagságát megszüntették.

Az alperes az Smtv. 10. §-ában megfogalmazott kötelezettségének nem tett eleget, mert a hiteles, pontos tájékoztatás fogalmának nem felel meg az, ha egy harmadik személy valótlan tartalmú tényállítását - a gondos eljárást elmulasztva, a tényállás valóságának ellenőrzése nélkül és az érintett fél nyilatkozatát nem közölve - szó szerint közli.

A helyreigazítás szövegét a PK 15. számú állásfoglalás I. pontjában írtak szerint belátása szerint állapította meg, mellőzte a helyreigazítás szövegéből a felperes által kért „hamisan híreszteltük azt is, hogy a nyilvánosságra hozott adatnak ... lenne” részt, mert annak a helyreigazítás lényege szempontjából nem volt jelentősége.

Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes élt fellebbezéssel, melyben annak megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte.

A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontjára alapította.

Előadása szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan és sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében, az Smtv. 4. § (1) és (3) bekezdésében, 10. §-ában, 12. §-ában és a PK 12. számú állásfoglalásban írtakat.

Az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból téves jogi következtetést vont le, amikor azt rögzítette, hogy az ...-nek ... szakértőként nyilatkozó ... nem közéleti szereplő, szakértőként egy közérdeklődésre számot tartó kérdésben tett tényállítást a felperes személyére vonatkozóan. Téves az az elsőfokú bírósági álláspont is, miszerint a perbeli ügy nem érint fontos közéleti témát, valamint hogy nem tett eleget az objektív tájékoztatási kötelezettségének.

A PK 14. számú állásfoglalás I. pontjában és a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatban foglaltak alapján az elsőfokú bíróságnak abból kellett volna kiindulnia, hogyha ... nem is minősül közéleti szereplőnek, azon téma, amellyel kapcsolatban az ... felkérte nyilatkozni, nagy érdeklődést váltott ki a médiában, a legszélesebb közérdeklődésre tartott számot. Nem vitás, hogy a sajtó figyelemmel kísérte a felperes neve intézett kérdése folytán kialakult helyzetet, arról széleskörű vita folyt. Mivel az iratok pontos tartalma nem volt ismert a közvélemény számára, okkal merült fel, hogy szakértőket szólaltat meg a sajtó.

Ezen ügy kapcsán adott szakértői nyilatkozatot ..., mint ... szakértő. Nyilatkozata (szakértői) véleménynek minősül, amelyet a cikk írója szöveghűen közölt oly módon, hogy pontosan megjelölte a forrást. A szakértő nyilatkozata mindenképpen közéleti szereplésnek tekintendő, közéleti vitával összefüggésben kifejtett véleménynek.

Mindezekre tekintettel a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatban írtak alkalmazásának van helye, annak ellenére, hogy a szakértő nem sajtótájékoztatón nyilatkozott. A nyilatkozat egy televíziós műsorban hangzott el, amely szintén nyilvános közéleti szereplés, melynek tudósításával a sajtó alapvető feladatát látta el. Az írás utalt a felperesnek e témában tett nyilatkozatára is, miszerint „...”.

Arról pedig, hogy a felperes által kifogásolt közlés tényállító jellege miatt van-e objektív felelőssége, éppen az elsőfokú ítélet indokolásában hivatkozott EJEB határozatok adják meg a választ, ezek támasztják alá, hogy az újságírónak nem lehet felróni, hogy nem vizsgálta meg a vitatott állítások igazságát, amennyiben közérdekű ügyről a felelős újságírótól elvárható gondossággal adott hírt.

A PK 12. számú állásfoglalásban foglaltak szem előtt tartásával a kifogásolt közlések eleve véleménynyilvánítások. A politikai vitáról szóló közlések ugyanis akkor is véleménynek minősülnek, ha tartalmazznak olyan tényállításokat, tényközléseket, melyekre vonatkozóan esetenként éppen a rendelkezésre álló előzmények, adatok alapján állított, illetve feltételezett tények valósága, vagy valótlansága a vita tárgya.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Előadása szerint az alperes a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatban írtakat nem pontosan idézte, annak ugyanis még a rendelkező része is követelményként írja elő konjunktív feltételként, hogy a sajtószerv köteles az érintett cáfolatának is helyet biztosítani. Ha a forrást ellenőrzi is az újságíró, a másik felet ebben az esetben is meg kell nyilatkoztatnia.

Az, hogy ez „...” a cikkben írt azon közléshez kapcsolódik, mely szerint elveszítheti a ..., a ... is veszélybe kerülhet.

Az alperes fellebbezése nem megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet felülbírálata során a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, így - az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemre tekintettel - a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött.

A felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete az irányadó anyagi jognak megfelel, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságétól eltérő jogi következtetés nem vonható le.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásánál irányadó jogszabályi rendelkezéseket és PK állásfoglalásokat teljes körűen ismertette, azokra a Fővárosi Ítéltábla csupán visszaüt.

A fellebbezésben írtakra tekintettel a másodfokú bíróság az alábbiakra mutat rá.

Az Alkotmánybíróság a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatában foglaltak szerint az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdésében foglalt sajtószabadságból fakadó alkotmányos követelmény, hogy a közéleti szereplők sajtótájékoztatóján a közügyek vitájában egymást érintően tett kijelentésekről hűen, saját értékelés nélkül tudósító, a közlések forrását egyértelműen megjelölő és a jóhírnevet esetleg sértő tényállításokkal érintett személy cáfolatának is helyet biztosító (vagy a válaszadás lehetőségét felkínáló) médiatartalom-szolgáltató tevékenységét nem lehet a személyiségi jogsértés polgári jogi szankcióit megalapozó híreszteléseként értékelni.

Az Alkotmánybíróság határozatában hangsúlyozza, hogy a demokratikus közvélemény alakulásában központi szereppel bír a sajtó tevékenységének egyik lényegi eleme a közéleti események nyilvánossághoz való közvetítése. A sajtó elsőrendű alkotmányos feladata a közérdekű információk, köztük a közéleti szereplők megnyilatkozásainak, álláspontjainak terjesztése.

A sajtószabadság gyakorlása önmagában nem terjed ki a valótlanosságok közzétételére, sőt az újságíró egyik fő felelőssége éppen a közölt hírek, információk hitelességének ellenőrzése.

A közéleti szereplők sajtótájékoztatójáról tudósító média felelőssége körében a közvitával meglévő nyilvánvalóan szoros kapcsolat mellett az is fontos körülmény, hogy - szemben a közéleti újságírás számos más megnyilvánulásával - az újságírók ez esetben nem saját állításaikat vagy véleményüket tárják a nyilvánosság elé, nem saját gondolataikkal igyekeznek befolyásolni a szélesebb közvéleményt. A közéleti szereplő kijelentését közvetítő sajtónak a valótlan tényállításokért fennálló felelőssége más mérce szerint ítélendő meg ahhoz képest, amikor a szerkesztők és újságírók pusztán saját elképzeléseik és előzetes döntéseik mentén határozzák meg a médiatartalmat. Ilyenkor ugyanis a sajtó működésének fókuszában nem a közvita saját érvekkel való gazdagítása és befolyásolása, hanem a társadalmi tanácskozásban résztvevő többi szereplő megnyilvánulásainak naprakész és hiteles becsatornázása áll.

Ez a mentesség ugyanakkor nem tekinthető feltétlennek. A mások közléséről tudósító sajtó felelősségére vonatkozó teszt lényegi eleme, hogy az újságíró a más személyek által megfogalmazottakat hűen, a közlések beazonosítható forrását egyértelműen megjelölve, saját értékelés nélkül közvetíti-e a közvélemény felé.

Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy az adott esetben a médiatartalom-szolgáltató a fenti követelményeknek eleget téve számolt be a közéleti eseményről, az is az újságírók megfelelő eljárását támasztja alá, hogy az internetes újság eleve az állításokkal érintett személy közleményével együtt tette közzé a vitatott kijelentéseket, a megismételt cikkben kifejezetten "helyreigazításnak" címezve a felperes védekezését.

Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a körülmények arra is utalhatnak, hogy a sajtó adott esetben visszaél a valóság bizonyítása alóli mentességével, ebben az esetben pedig értelemszerűen felelősséggel tartozik.

A perbeli esetben a közéleti vita tárgyát az képezte, hogy a felperes ... egy ... feladatokat teljesítő ... történő közlekedése vonatkozásában hozott-e nyilvánosságra olyan adatokat, amelyek miatt ... kockázatot jelent.

A sajtó hosszasan találgatta ezeknek az adatoknak a mibenlétét, minőségét, a felperes ezzel kapcsolatos felelősségét, e körben számos tudósítás, írás jelent meg a különböző sajtóorgániumokban, politikusok, elemzők szólaltak meg.

A nyilvánosságra hozott adatok vonatkozásában a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság is adott ki állásfoglalást, melyben ..., a ... egyértelművé tette, hogy a felperesnek bemutatott dokumentumokban szereplő adatok „...” minőségűek.

A sérelmezett írás az állásfoglalás megszületését követően, ... napján jelent meg, olyan időpontban, amikor a NAIH álláspontja már a sajtó előtt is ismert volt, arról számos tudósítás adott hírt.

A perbeli esetben az alperes nem a közéleti vita "frontvonalában" tevékenykedő politikusok kijelentéseit terjesztette, hanem a - valóban széles körű - közérdeklődésre számot tartó kérdésben egy, az ...-nek nyilatkozó politikai elemző, valamint az ...-ben interjút adó ... szakértő, ... által elmondottakat tárta - szöveghűen - a nyilvánosság elé.

Az írásból ugyanakkor nem derül ki, hogy ... szakértő nyilatkozata teljes terjedelmében közlésre került-e, a cikk szerkezetéből megállapíthatóan az újságíró, a cikk szerkesztője saját elképzelései,

előzetes döntése mentén határozta meg a sajtóközlemény tartalmát, írásával - a cikk címében szereplő azon kijelentéssel is, miszerint „Szakértők szerint elbukhatja képviselői tisztségét a titkos adatokkal harkító felperes neve - az olvasók felé azt kívánta közvetíteni, hogy a felperes titkosnak minősülő adatokat hozott nyilvánosságra.

Az alperes nem vitatta, hogy a felperes sem ..., sem ... nem tett közzé.

Az újságíró - kellő gondosság mellett - az írás megjelenésének időpontjáig - a NAIH állásfoglalásban írtakat megismerhette, maga is tudomással bírhatott a nyilvánosságra került adatok minőségéről.

Az ...-ben ... szakértő valóban a véleményét fejtette ki, amelynek magját az a tényállítás képezte, miszerint a felperes ... hozott nyilvánosságra.

A sérelmezett írás középpontjában is ez a valótlan tényállítás áll, anélkül hogy az újságíró a - már a sajtóban is megjelent - további információkat, a NAIH állásfoglalását ismertette volna, illetve lehetőséget adott volna a felperesnek arra, hogy saját álláspontját az olvasóközönség elé tárja.

Mindezek alapján a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatában foglaltak alkalmazására a perbeli esetben nincs lehetőség.

A sajtó szabadsága önmagában nem terjed ki a valótlanosságok közzétételére, az újságíró felelőssége éppen abban áll, hogy a megjelent információk hitelességét ellenőrizze. Ebből a szempontból a perbeli esetben nem bír jelentőséggel, hogy a közérdekű vitában ... szakértői minőségében nyilatkozott.

A jogvitában nem annak volt jelentősége, hogy az átlagolvasó hogyan különíti el a titkos, a ..., illetve a ... fogalmát, hanem annak, hogy a cikk szerzője - a kellő gondosság elmulasztása miatt - a valós tények - miszerint a nyilvánosságra került adatok „...” - elferdítésével, felnagyításával azt a valótlan tény állította, hogy a felperes ... adatokat tett közzé.

Megjegyzi a Fővárosi Ítéltábla, hogy a demokratikus közvélemény alakítását a valótlan tények alapján generált közéleti vita nem szolgálja, közéleti vita sem alapulhat valótlan, illetve a valósághoz képest felnagyított jogsértést állító, ekként valótlanrá váló tényállításon.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, a felperes teljes pernyertes lett. A Pp. 81. § (5) bekezdése szerint a jogi képviselővel eljáró fél a perköltségét kizárólag jogszabályban meghatározott költségjegyzék előterjesztése útján számíthatja fel. A felperes fellebbezési ellenkérelmével egyidejűleg a 31/2017. (XII. 27.) IM rendelet által rendszeresített költségjegyzéket csatolta, költségeit az annak összegét szabályozó jogszabályi rendelkezésre utalással kívánta felszámítani, megjelölve annak összegét is. Ennek megfelelően a Fővárosi Ítéltábla az alperest üzemeltető ...-t kötelezte a felperes részére fellebbezési költség megfizetésére.

Az alperes üzemeltetője köteles viselni a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja és 46. § (1) bekezdése alapján számított 48.000 forint összegű fellebbezési eljárási illetéket a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 2. és 3. §-ában foglaltak szerint.

Budapest, 2019. június 27.

Dr. Hercsik Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

Dr. Fintha-Nagy Péter László s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül:
tisztviselő